

УДК 378.091.011.3-051:373.3]:001.895
DOI 10.31494/2412-9208-2020-1-1-304-312

TRANSFORMATION CHANGES IN PROFESSIONAL PREPARATION OF FUTURE TEACHERS IN THE CONTEXT OF INTRODUCTION THE IDEAS OF NEW UKRAINIAN SCHOOL CONCEPTION

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ЗМІНИ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У КОНТЕКСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІДЕЙ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Liudmila Koval,

doctor of pedagogical sciences,
professor

Людмила КОВАЛЬ,

доктор педагогічних наук, професор

<https://orcid.org/0000-0002-2935-8722>

Olga Popova,

candidate of pedagogical sciences,
associate professor

Ольга ПОПОВА,

кандидат педагогічних наук, доцент

<https://orcid.org/0000-0002-4338-592X>

poi2009bam@ukr.net

Marina Nesterenko,

candidate of pedagogical sciences,
senior lecturer

Марина НЕСТЕРЕНКО,

кандидат педагогічних наук,
старший викладач

<https://orcid.org/0000-0003-3005-5910>

nesterenko_marina1988@ukr.net

*Berdiansk state pedagogical
university*

*Бердянський державний педагогічний
університет*

✉ 4 Schmidta St., Berdiansk,
Zaporizhzhia region, 71100

✉ вул. Шмідта, 4, м. Бердянськ,
Запорізька обл., 71100

Original manuscript received: February 05, 2020

Revised manuscript accepted: March 02, 2020

ABSTRACT

During preparation of future teachers basic attention must be spared to forming of willingness to design and conduct lesson (employment) in the conditions of variants of modern primary education; to incarnate the ideas of pedagogics of partnership, sanctified to the child, create a psychologically-comfort atmosphere. The analysis of pedagogical theory on issue of professional preparation of future teachers to the design of lesson in the conditions of variants of primary education allows distinguishing mutually constrained her constituents: didactics, methodical and technological. The theoretical review of problem allowed to imagine the process of professional preparation of future teachers to the design of lessons in the conditions of variants of primary education as a capture of successive mutually constrained activity an algorithm from planning of lesson, choice of him resource providing, constructing of model and reflection of the realization pedagogical concept.

The improvement of professional preparation of future teachers to the design of

lesson in the conditions of variants of primary education headed for forming for the students of professional competence. The methodological basis of this process was the introduction of such scientific approaches: axiology, personality orientated, competence, creative. Updating of preparation of future teachers to the design of lessons in the conditions of variants of primary education occurred sequentially by the stages: preparatory, operation-effective, personality-reflection.

As a result of the pedagogical experiment we concluded to the conclusions, that with the aim of forming for the future teachers of primary school of willingness to design and conduct lesson (employment) the teachers of methodical and pedagogical disciplines have it is balanced to combine a theory and practice in maintenance, to determine the volumes of independent work, using the task of the oriented to practice character; ability to work with the special educational and methodical literature, including electronic (textbooks, manuals, methodical recommendations); use of interactive technologies of studies.

Keywords: *preparation of future teachers of primary school, design of lesson, preparation of future teachers to the design of lessons in the conditions of variants of primary education.*

Актуальність. У контексті впровадження Концепції Нової української школи актуалізується проблема вдосконалення процесу підготовки сучасного вчителя, зокрема, до моделювання і проведення уроку (заняття) в умовах варіативності початкової освіти. Забезпечити результативність такої діяльності може тільки умотивований педагог, орієнтований на свободу творчості, розвивається професійно, здатний осягнути особливості трансформаційних змін на роки вперед. Крім того, вчитель початкової школи має бути готовим до втілення ідей педагогіки партнерства, дитиноцентризму та переходу на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу, створенням психологічно-комфортної атмосфери, продуктивної для позитивного самопочуття учнів під час уроку (заняття), здатного ефективно використовувати навчально-методичне забезпечення варіативного характеру [2]. У сучасному суспільстві беззаперечними цінностями визнано саморозвиток, самоосвіта, самореалізація та самоактуалізація особистості, які стали підґрунтям нової парадигми освіти, тому традиційна професійна підготовка вчителів, незважаючи на всі її позитивні надбання, не є достатньою для задоволення запитів педагогічної практики початкової школи.

Мета статті – розкрити особливості професійної підготовки майбутніх учителів до моделювання і проведення уроків в умовах варіативності початкової освіти.

Аналіз літератури. Концептуальні положення щодо оновлення та подальшого розвитку вищої педагогічної освіти закладено в сучасних нормативних документах: Законах України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014); Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013); Концепції розвитку освіти України на період 2015–2025 рр. (2014); Педагогічній Конституції Європи (2013); Концепції розвитку педагогічної освіти (2018) тощо.

Аналіз наукових праць з проблеми дослідження уроку дозволяє констатувати, що вона вивчалася різноаспектно, зокрема він

характеризувався як основна організаційна форма навчання (Ю. Бабанський, М. Данилов, Б. Єсіпов, С. Іванов, Р. Лемберг, І. Лернер, Д. Лордкіпанідзе, М. Махмутов, І. Огородников, В. Онищук, О. Савченко, М. Скаткін, В. Сластьонін та ін.); розроблялися шляхи модернізації в контексті стандартизації початкової освіти (Н. Бібік, Т. Байбара, М. Богданович, І. Большакова, М. Вашуленко, І. Веремійчик, Н. Коваль, Я. Кодлюк, Л. Кочина, О. Онопрієнко, К. Пономарьова, Т. Пушкарьова, О. Савченко, С. Скворцова, В. Тименко, О. Хорошковська та ін.); визначалися особливості моделювання уроку в умовах варіативності початкової освіти (К. Гнезділова, О. Казанічер, В. Ковальчук, М. Матішак, М. Овчиннікова, Л. Хоружа, А. Цимбалару та ін.).

Дидактико-методична підготовка майбутніх учителів до організації сучасного уроку в початковій школі висвітлені в працях О. Бігіч, О. Біди, Л. Бірюк, В. Бондаря, О. Вашуленко, М. Захарійчук, Г. Лищенко, С. Логачевської, Л. Масол, Н. Морзе, В. Науменко, Л. Нарочної, Л. Коваль, О. Комар, О. Коханко, А. Крамаренко, М. Оліяр, І. Осадченко, С. Стрілець, Т. Чернецької та ін.

Аналіз педагогічної теорії з проблеми професійної підготовки майбутніх учителів до моделювання уроку в умовах варіативності початкової освіти дозволяє виокремити такі взаємопов'язані її складники: дидактичний, методичний і технологічний. Так, дидактичний складник забезпечує формування в студентів системи загальнопедагогічних знань щодо організації освітнього процесу в початковій школі, уявлень про особливості структурування уроків різних типів, умінь діяти в різних професійних ситуаціях відповідно до наукових підходів і принципів.

Методичний складник спрямований на розвиток у майбутніх педагогів умінь моделювати та проводити урок з урахуванням предметної специфіки.

Технологічний складник сприяє становленню в студентів здатності моделювати урок в умовах варіативності початкової освіти із застосуванням сучасних навчальних технологій, прогнозувати можливі труднощі в процесі педагогічної взаємодії та шляхи їх подолання.

Теоретичний огляд проблеми дозволив уявити процес професійної підготовки майбутніх учителів до моделювання уроків в умовах варіативності початкової освіти як оволодіння алгоритмом послідовної взаємопов'язаної діяльності з *планування уроку, вибору його ресурсного забезпечення, конструювання моделі та рефлексії реалізації педагогічного задуму.*

Пояснимо детальніше сутність кожного етапу цієї діяльності. Планування уроку ми розглядаємо як логічне впорядкування студентом професійних задумів, визначення цілей, доцільних навчальних технологій на кожному з його етапів, очікуваних результатів, тобто створення у свідомості майбутнього вчителя початкової школи загального уявлення про майбутній урок.

Функціонування початкової освіти в умовах варіативності передбачає формування вмінь у студентів вибирати ресурсне забезпечення уроку, яке полягає у визначенні ефективної методичної

системи навчання молодших школярів, навчальної програми, підручників, методів, форм, засобів, прийомів.

Діяльність майбутніх учителів початкової школи з конструювання моделі є процесом створення уявного плану, схеми, конспекту, сценарію уроку відповідно до обраної мети та його місця в системі занять.

Якість створеної та реалізованої моделі уроку визначається на етапі рефлексії реалізації педагогічного задуму, тому важливо сформувати в студентів уміння оцінювати ефективність проведеного уроку, порівнюючи мету й досягнутий результат, що дозволяє проаналізувати помилки, недоліки та визначити подальші перспективи роботи.

В умовах варіативності початкової освіти вчитель виступає дизайнером оптимальних умов освітнього середовища, що мають забезпечити розвиток дитячих талантів і здібностей [7]. Для цього доцільно передбачити певні дієві інструменти, які варто реалізовувати під час моделювання уроку:

- по-перше, інтеграція змісту, що дозволяє встановлювати зв'язок між дисциплінами та спиратися на знання та навички з кількох предметних областей;

- по-друге, організація максимально природної для молодших школярів ігрової освітньої діяльності, яка водночас має забезпечувати набуття ними нових умінь і навичок;

- по-третє, сучасна мотивація на виконання учнями кожного виду роботи у вигляді не абстрактних словесних установок, а власного прикладу, практично зорієнтованих завдань, обов'язковою умовою яких є близький дитині життєвий контекст;

- по-четверте, робота зі стратегіями розвитку критичного мислення здобувачів початкової освіти [4].

Варто зазначити, що рівноправною з уроком формою організації освітнього процесу в початковій школі стає заняття, яке не має чітко визначених часових норм і відповідної структури, де учні мають можливість вільно рухатися в приміщенні класу та поза ним, без обмежень з боку вчителя за власним бажанням використовувати ресурси навчальних осередків [5].

Удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів до моделювання уроку в умовах варіативності початкової освіти спрямовувалося на формування в студентів професійної компетентності. Методологічною основою цього процесу було впровадження таких наукових підходів: аксіологічного, особистісно зорієнтованого, компетентнісного, креативного. Так, аксіологічний підхід забезпечував становлення відповідних ціннісних установок на організацію гуманістичної взаємодії всіх суб'єктів освітнього процесу в початковій школі. Особистісно зорієнтований підхід уможлилював побудову індивідуальної стратегії професійного розвитку кожного студента та спрямовувався на формування в них досвід реалізації принципу дитиноцентризму. Завданням компетентнісного підходу був розвиток у майбутніх учителів нового типу педагогічного мислення. У свою чергу

креативний підхід спрямовувався на визнання значущості педагогічної творчості, саморозвитку й самовдосконалення на різних рівнях професійного становлення [1].

Оновлення підготовки майбутніх учителів до моделювання уроків в умовах варіативності початкової освіти відбувалося послідовно за етапами: підготовчий, операційно-діяльнісний, особистісно-рефлексивний.

Під час підготовчого етапу експериментального дослідження в студентів відбувався розвиток особистісно-мотиваційного компонента професійної компетентності, який пов'язувався з формуванням у них стійкого інтересу до обраної професії, бажання працювати за фахом; усвідомленням особливостей функціонування сучасної початкової освіти в умовах її варіативності та визнанням власної ролі в цьому процесі; готовності до педагогічного моделювання як необхідної складової подальшого професійного зростання.

Метою операційно-діяльнісного етапу педагогічного експерименту було формування в майбутніх педагогів когнітивно-процесуального компоненту професійної компетентності, який передбачав оволодіння студентами вміннями планувати урок, вибирати його ресурсне забезпечення, конструювати модель, здійснювати мікророзкладання з урахуванням предметної специфіки. Для цього в зміст підготовки майбутніх учителів початкової школи впроваджувалися, окрім традиційних, лекції контекстного типу, інтерактивні методи: мозковий штурм, дискусії, ділові ігри та інші.

Особистісно-рефлексивний етап передбачав становлення рефлексивно-творчого компоненту професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи, що сприяло розвитку в них здатності моделювати й проводити урок (заняття) в умовах варіативності початкової освіти, здійснювати педагогічну рефлексію, спрямовувати зусилля на постійний саморозвиток і самовдосконалення.

Реалізація педагогічного експерименту на всіх етапах відбувалася на основі впровадження практико-орієнтованого навчання за рахунок використання комплексу інтерактивно-фахових завдань (загальнопедагогічні, методичні та технологічні).

Загальнопедагогічні практико-орієнтовані завдання пропонувалися студентам з метою усвідомлення ними педагогічного моделювання як особистісно значущого процесу для майбутньої професійної діяльності та формування основ цілісного його бачення.

Методичні практико-орієнтовані завдання впроваджувалися для оволодіння майбутніми педагогами загальним алгоритмом педагогічного моделювання, а саме: формування вмінь планувати, здійснювати вибір ресурсного забезпечення та конструювати моделі уроків у початковій школі в умовах варіативності [6].

Технологічні практико-орієнтовані завдання спрямовувалися на формування в студентів здатності проводити й аналізувати урок (заняття, систему уроків) в умовах варіативності початкової освіти; стимулювання до саморозвитку та самовдосконалення.

Включення комплексу практико-орієнтованих завдань у зміст експериментального навчання дозволяло майбутнім учителям початкової школи накопичувати досвід моделювання уроків (занять) в умовах варіативності, що забезпечувало становлення їхньої професійної компетентності.

У професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи проводилися заняття, на яких студенти обговорювали проблемні питання, виконували завдання творчого характеру з чітко вираженою практико-орієнтованою спрямованістю.

Навчально-змістовий ресурс експериментального дослідження складали такі фахові дисципліни: «Вступ до спеціальності», «Дидактика», «Методика навчання математики в початковій школі», «Методика навчання української мови», дисципліна вільного вибору студентами «Моделювання сучасного уроку в умовах варіативності початкової освіти».

Ми розуміли аксіому: фахова підготовка майбутніх учителів до моделювання уроку в початковій школі обов'язково передбачає творчу діяльність на заняттях з дидактико-методичних дисциплін та під час виробничої практики в реальному освітньому процесі, що забезпечує становлення їхніх особистісних якостей і професійних компетентностей. Досягти цього можна лише тоді, коли вдасться сформувати постійну потребу майбутніх педагогів у такій діяльності.

Результатом дослідного навчання була здатність майбутніх фахівців здійснювати моделювання уроку (заняття) в початковій школі в умовах її варіативності, що свідчило про певний рівень (творчий, достатній, низький) сформованості в них професійної компетентності

Студенти з творчим рівнем сформованості особистісно-мотиваційного, когнітивно-процесуального, рефлексивно-творчого компонентів професійної компетентності повністю усвідомлювали та позитивно сприймали реформування початкової освіти, зокрема роль варіативності в цьому процесі. Вони виявляли бажання моделювати сучасні уроки (заняття) під час виробничої практики, добирали оптимальне ресурсне забезпечення, застосовували доцільні навчальні технології відповідно до етапу, мети та результату уроку, організовували суб'єкт-суб'єктну взаємодію на засадах педагогіки співпраці; демонстрували здатність до саморозвитку та самовдосконалення, здійснювали рефлексію педагогічного задуму.

Учасники експерименту, в яких були виявлені показники достатнього рівня сформованості зазначених вище компонентів професійної компетентності, свідомо обирали професію вчителя; розуміли значущість функціонування початкової освіти в умовах варіативності та власну роль у цьому процесі. Зазвичай, майбутні педагоги цієї групи частково визнавали, що педагогічне моделювання є основою модернізації освітньої галузі. Створюючи фрагменти уроків (занять) та уроки загалом, не завжди могли обрати на тому чи іншому етапі найбільш доцільні навчальні технології. Визначаючи ресурсне забезпечення, респонденти інколи зверталися за допомогою до вчителя

або викладача. Під час організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії студенти припускалися незначних методичних помилок, проте в процесі аналізу уроку їх усвідомлювали й надалі були здатні виправити.

Майбутні вчителі з низьким рівнем сформованості професійної компетентності не були достатньо впевнені в правильності обраної професії, не надавали особливого значення готовності до моделювання уроку (заняття) в початковій школі; не усвідомлювали суттєвих відмінностей між моделюванням фрагменту уроку (заняття), уроку загалом і складанням його концепту, що свідчило про недостатню розвиненість їх педагогічного мислення. Студенти цього рівня нехтували можливістю використання альтернативних програм, підручників, робочих зошитів, дидактичних матеріалів, не розуміючи, що обізнаність з такими варіативними джерелами дозволяє підвищити результативність уроку та ефективність організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії на основі педагогіки партнерства. Найбільш складним завданням для них було об'єктивно проаналізувати проведений урок, визначити індивідуальну траєкторію самовдосконалення.

Оцінка ефективності реалізації підготовки майбутніх учителів початкової школи до моделювання уроку в умовах варіативності початкової освіти здійснювалася за допомогою неперервного моніторингу на всіх етапах дослідження.

Аналіз результатів педагогічного експерименту засвідчив, що в професійній підготовці майбутніх учителів до моделювання уроку в умовах варіативності початкової освіти відбулися суттєві зміни. Так, в експериментальній групі кількість студентів з творчим рівнем збільшилась на 45 %, у той час коли в контрольній групі різниця склала лише 22 %. Зменшився контингент студентів з репродуктивним рівнем в експериментальній групі на 23,1 %, а в контрольній – лише на 4,3 %. Усе це доводить ефективність проведеного експериментального дослідження.

У результаті педагогічного експерименту ми дійшли висновків, що з метою формування в майбутніх учителів початкової школи готовності моделювати і проводити уроки (заняття) викладачі дидактико-методичних дисциплін мають збалансовано поєднувати у змісті теорію і практику, визначати обсяги самостійної роботи, застосовуючи завдання практико-орієнтованого характеру; уміння працювати зі спеціальною навчально-методичною літературою, включаючи електронні видання (підручників, посібників, методичних рекомендацій); використання інтерактивних технологій навчання.

Отже, основними шляхами забезпечення ефективності професійної підготовки майбутнього педагога, результатом якої є становлення конкурентоздатного фахівця, готового моделювати та проводити урок (заняття) в початковій школі, можна назвати: оновлення змісту дидактично-методичних дисциплін, в якому панує пріоритет професійно-особистісного розвитку студента; наскрізність та варіативність освітніх програм; створення освітнього середовища на основі суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Перспективними, на нашу думку, можуть бути проблеми, пов'язані з розробкою та запровадженням

комп'ютерних навчальних програм; посилення індивідуальної консультативної роботи викладача, забезпечення можливостей електронного спілкування і консультування студентів, які принагідно можуть використовувати майбутні вчителі початкової школи за дуального навчання, дистанційної його форми.

Література

1. Ковальчук В.А. Теоретичні та методичні основи професійної підготовки майбутніх учителів до роботи в умовах варіативності освітньо-виховних систем: дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04. Житомир, 2016. 514 с.

2. Концепція Нової української школи. URL: www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed. (дата звернення 15.04.2018).

3. Liudmyla Koval, Olga Popova, Tetyana Nikonenko Practice-Oriented Direction of Professional Preparation of Future Teachers of Primary Education in the Context of European Integration Processes. Vol 8, No 2 (2019): Journal of History Culture and Art Research 8(2).

4. Нова українська школа: poradnyk dlia vchytelia/Pid zah. red. Bibik N. M. Kyiv, 2017. 206 s.

5. Організаційні форми навчання у початковій школі: посібник/за наук. ред. Бібік Н. М. Київ: Видавничий дім «Сам», 2017. 304 с.

6. Савченко О. Початкова освіта в контексті ідей Нової української школи і учнів. *Директор школи, ліцею, гімназії*. 2018. № 3. С. 26–32.

7. Упатова І.П. Методична підготовка майбутнього вчителя: теорія і практика: монографія. Харків: ДІСА ПЛЮС, 2018. 367 с.

8. Хоружа Л. Інваріантність та варіативність професійної діяльності викладача вищої школи в епоху змін. Теорія та методика професійно-педагогічної підготовки освітянських кадрів: акмеологічні аспекти: монографія/керівн. авт. кол. Н. В. Гузій. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 516 с.

References

1. Kovalchuk V.A. Teoretichni ta metodychni osnovy profesiinoi pidhotovky maibutnix uchyteliv do roboty v umovakh variatyvnosti osvithno-vykhovnykh system: dys. ... dokt. ped. nauk: 13.00.04. Zhytomyr, 2016. 514 s.

2. Kontseptsiiia Novoi ukrainskoi shkoly. URL: www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed. (data zvernennia 15.04.2018).

3. Liudmyla Koval, Olga Popova, Tetyana Nikonenko Practice-Oriented Direction of Professional Preparation of Future Teachers of Primary Education in the Context of European Integration Processes. Vol 8, No 2 (2019): Journal of History Culture and Art Research 8(2).

4. Nova ukrainska shkola: poradnyk dlia vchytelia/Pid zah. red. Bibik N. M. Kyiv, 2017. 206 s.

5. Orhanizatsiini formy navchannia u pochatkovii shkoly: posibnyk/za nauk. red. Bibik N. M. Kyiv: Vydavnychiy dim «Sam», 2017. 304 s.

6. Savchenko O. Pochatkova osvita v konteksti idei Novoi ukrainskoi shkoly i uchniv. *Dyrekтор shkoly, litseiu, himnazii*. 2018. № 3. S. 26–32.

7. Upatova I.P. Metodychna pidhotovka maibutnoho vchytelia: teoriia i praktyka: monohrafiia. Kharkiv: DISA PLIU S, 2018. 367 s.

8. Khoruzha L. Invariantnist ta variatyvnist profesiinoi diialnosti vykladacha vyshchoi shkoly v epokhu zmin. Teoriia ta metodyka profesiino-pedahohichnoi

pidhotovky osvitianskykh kadriv: akmeolohichni aspekty: monohrafiia/kerivn. avt. kol. N. V. Huzii. Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2018. 516 s.

АНОТАЦІЯ

Під час підготовки майбутніх учителів основна увага має бути приділена формуванню готовності моделювати й проводити урок (заняття) в умовах варіативності сучасної початкової освіти; утілювати ідеї педагогіки партнерства, дитино центризму, створювати психологічно-комфортну атмосферу. Аналіз педагогічної теорії з проблеми професійної підготовки майбутніх учителів до моделювання уроку в умовах варіативності початкової освіти дозволяє виокремити взаємопов'язані її складники: дидактичний, методичний і технологічний. Теоретичний огляд проблеми дозволив уявити процес професійної підготовки майбутніх учителів до моделювання уроків в умовах варіативності початкової освіти як оволодіння алгоритмом послідовної взаємопов'язаної діяльності з планування уроку, вибору його ресурсного забезпечення, конструювання моделі та рефлексії реалізації педагогічного задуму.

Удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів до моделювання уроку в умовах варіативності початкової освіти спрямовувалося на формування в студентів професійної компетентності. Методологічною основою цього процесу було впровадження таких наукових підходів: аксіологічного, особистісно зорієнтованого, компетентнісного, креативного.

Оновлення підготовки майбутніх учителів до моделювання уроків в умовах варіативності початкової освіти відбувалося послідовно за етапами: підготовчий, операційно-діяльнісний, особистісно-рефлексивний.

У результаті педагогічного експерименту ми дійшли висновків, що з метою формування в майбутніх учителів початкової школи готовності моделювати і проводити уроки (заняття) викладачі дидактико-методичних дисциплін мають збалансовано поєднувати у змісті теорію і практику, визначати обсяги самостійної роботи, застосовуючи завдання практико-орієнтованого характеру; уміння працювати зі спеціальною навчально-методичною літературою, включаючи електронні видання (підручників, посібників, методичних рекомендацій); використання інтерактивних технологій навчання.

Ключові слова: *підготовка майбутніх учителів початкової школи, моделювання уроку, підготовка майбутніх педагогів до моделювання уроків в умовах варіативності початкової освіти.*